

JAARVERSLAG 2009 KUNSTRAAD GRONINGEN

Groningen, maart 2010

Inleiding

De Kunstraad Groningen is een unieke organisatie. Er wordt gewerkt in opdracht van twee verschillende overheden. Bovendien wordt over incidentele subsidieverzoeken niet alleen geadviseerd maar ook besloten. Daarnaast heeft de Kunstraad een reeks andere taken op het gebied van de advisering en stimulering van de kunsten in Groningen.

Elders worden deze taken vaak op verschillende plaatsen uitgevoerd, binnen de ambtelijke organisatie, bij ad hoc commissies of bij een adviesbureau.

Groningen koos voor een concentratie. Dat is efficiënt en transparant.

In de loop van 2009 is de Kunstraad geleidelijk aan breder zichtbaar geworden. Er is tevredenheid geuit over de rol bij de gemeentelijke cultuurnota, subsidievragers weten de Kunstraad te vinden en via het beleidsplan zijn de contouren geschetst van de manier waarop de Kunstraad de breedte van het takenpakket wil gaan invullen.

Geleidelijk zal de Kunstraad de speler in het Groninger kunstenveld worden die de initiatiefnemers bij de oprichting voor ogen hadden.

Inhoudsopgave

1. De organisatie	4
1.1. Inleiding	4
1.2. Het bestuur	4
1.3. Het bureau	5
1.4. De adviseurs	5
1.5. De relatie met de overheden	6
1.6. De relatie met de fondsen	7
1.7. De financiën	7
2. De inhoud	8
2.1. Het incidentenbudget en de budgetten amateurkunst van de gemeente en de provincie	8
2.1.1. Algemene opmerkingen	8
2.1.2. Het budget	9
2.1.3. De getallen	9
2.2. Het orgelbudget	11
2.3. Het budget e-culture	11
2.4. Het budget Groningse Nieuwe	11
2.5. Het budget Kunst en Economie	12
2.6. Het opdrachtenbudget	12
2.7. Bezwaar en beroep	14
2.8. Overige taken	15
2.8.1. Advisering in het kader van de cultuurnota's	15
2.8.2. Debatfunctie	15
2.8.3. Stimuleren van het cultureel ondernemerschap	15
2.8.4. Het uitbrengen van gevraagde en ongevraagde adviezen	16

Bijlage: [Overzicht verstrekte subsidies 2009](#)

1. De organisatie

1.1. Inleiding

Het jaar 2009 stond in het teken van het op koers raken. Dat betekende een sterke concentratie op de laatste regelzaken op het gebied van de verzelfstandiging en het beter laten verlopen van de subsidieprocedures. Ook werd een begin gemaakt met de invulling van de andere taken die de beide subsidiërende overheden bij de Kunstraad hebben neergelegd. We kunnen het jaar in de volgende resultaten samenvatten:

- De afhandeltijd van de subsidieverzoeken is flink teruggebracht. In de zogenoemde verkorte procedure bedraagt die nu tussen twee en zes weken, in de gewone procedure ligt die op ongeveer tien weken. Gelet op de zorgvuldige adviesprocedure en de voorgeschreven laatste check door de overheden zijn kortere termijnen niet realistisch.
- Op verzoek van de gemeente (Groningse Nieuwe) en de provincie (Kunst en Economie) zijn binnen veertien dagen adviezen over voorgelegde subsidieverzoeken uitgebracht.
- De achterstallige jaarrekeningen zijn opgemaakt, er is een zelfstandige administratie ingericht en er zijn een beleidsplan 2009/2012 en een jaarplan 2010 geschreven. De goede verhouding met de beide opdrachtgevers, zowel bestuurlijk als ambtelijk, is gecontinueerd.
- Er is een begin gemaakt met een serie bijeenkomsten ter stimulering van het cultureel ondernemerschap.

Het jaarplan 2010 geeft een goed inzicht in de plannen voor dat jaar, dat in het teken zal staan van de uitvoering van een serie taken die niet direct aan de subsidieverstrekking zijn gelieerd.

1.2. Het bestuur

Het bestuur kon in 2009 een iets afstandelijker rol spelen doordat een aantal bestuurstaken door de directeur werd overgenomen. Bovendien berust de tekeningsbevoegdheid, ook van beschikkingen, nu bij de directeur.

Aan het eind van 2009 is aan de colleges van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders verzocht om het voorzitterschap van Joan Stam per 1 januari 2010 voor drie jaar te continueren.

Op basis van het roulatieschema kwam op 1 juli een eind aan het bestuurslidmaatschap van Irene Louwrier en Mijnske Sival. In hun plaats werden Hans van Maanen en Rineke Smilde benoemd. Het bestuur vergaderde vijf keer. Daarbij werd een reeks besluiten genomen over de toekenning van subsidies. Daarnaast stonden de jaarverslagen 2007, 2008, het Beleidsplan 2009-2012, het jaarplan 2010 en de begroting 2010 op de agenda. Voorts werd gesproken over de voortgang van de overige werkzaamheden.

Er had één maal (in april) bestuurlijk overleg plaats met de wethouder en de gedeputeerde. Centraal punt daarbij was het conceptbeleidsplan.

Eén van de bestuurstaken is de keuze van een accountant. Dat leidde tot de inzet van het bureau Hut & Co.

De meeste bestuursleden hadden, onder meer via een inbreng in voorbereidings- en brainstormbijeenkomsten, ook een aanvullende inhoudelijke bijdrage aan het werk van de Kunstraad.

Het bestuur heeft met enige zorg geconstateerd dat bij de overheden een veelheid aan verwachtingen bestaat ten aanzien van het werk van de Kunstraad, zich uitend in groeiende takenlijsten. De *core business* van de Kunstraad, te weten de subsidieafhandeling, legt een groot beslag op de tijd. Voor het vervullen van de grote hoeveelheid overige taken is wel enthousiasme maar beperkt menskracht beschikbaar. Groei is in dat licht niet het streven, wel een realistisch verwachtingspatroon.

Het bestuur was in 2009 als volgt samengesteld:

Joan Stam, burgemeester gemeente De Marne: voorzitter
Mijnske Sival, architect (tot 1 juli 2009): vicevoorzitter
Eddy de Jonge, directeur Groninger Archieven: penningmeester
Irene Louwrier, course manager Academie voor Management (tot 1 juli 2009): secretaris
Ben Warner, hoofd communicatie Gasterra: bestuurslid
Hans Van Maanen, hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen (vanaf 1 juli 2009): bestuurslid
Rineke Smilde, lector Hanzehogeschool (vanaf 1 juli 2009): bestuurslid

1.3. Het bureau

De personele samenstelling van het bureau bleef onveranderd: er zijn drie medewerkers op 2,8 formatieplaats. Een belangrijk deel van de capaciteit is nodig om de subsidieprocedures goed te laten verlopen.

In 2009 was er nog veel aandacht nodig voor de laatste zaken op het gebied van de verzelfstandiging van de stichting. Daarbij moest goed worden gelet op de aansluiting van de subsidieadministratie bij het systeem van de gemeente Groningen. Hoewel de Kunstraad een zelfstandige stichting is, wordt het subsidiewerk verricht binnen de kaders van de subsidieverordeningen van gemeente en provincie. Aan het eind van het verslagjaar waren alle taken, ook die op het gebied van de subsidiebetaling en de archivering, overgegaan naar de Kunstraad.

Op het bureau van de Kunstraad werken:

Marco Bentz van den Berg, directeur (0,8 fte)

Annette Steenhuisen, secretaris (1,0 fte)

Antje van der Meulen, administratief medewerker (1,0 fte)

1.4. De adviseurs

De adviseurs vormen de spil van de inhoudelijke oordeelsvorming over de subsidieverzoeken. In het kader van het Verbeterplan uit 2007 is een kerncommissie ingesteld, waarin alle subsidieverzoeken boven de € 2.500 worden behandeld. In alle gevallen gebeurt dat op basis van een voorstel van twee adviseurs. In het kader van het Incidentenbudget en de budgetten voor amateurkunst komen alle disciplines aan bod. Per subsidieverzoek wordt bezien welke twee adviseurs dit het beste kunnen beoordelen. Bij subsidieverzoeken onder de € 2.500 worden één of twee adviseurs ingezet, afhankelijk van de complexiteit van het verzoek. De uiteindelijke besluitvorming berust bij het bestuur, waarbij het bureau direct is gemandateerd voor de verzoeken onder de € 2.500. De kerncommissie bestaat uit zeven adviseurs. Ook dit jaar stond deze commissie onder leiding van Peter Propstra. In de samenstelling deed zich één wijziging voor. Naast de leden van de kerncommissie heeft de Kunstraad een vaste pool van adviseurs. Zij dekken gezamenlijk alle kunstdisciplines.

De kerncommissie bestond uit:

Peter Propstra, Bas de Bruijn (tot 1 december 2009), Loes Heebink, Henk Kraayenzank, Andrea Möller, Bert Oling, Harrie de Vries, Jo Willems (vanaf 1 december 2009).

Als externe adviseurs waren bij het advieswerk betrokken:

Evert Bisschop Boele, Bas de Bruijn (vanaf 1 december 2009), Richard Heideman, Bert Heikema, Michiel Jansen, Ron Overbeek, Arjo Passchier, Annelies Propstra, Layla Radjab (vanaf 1 december 2009), Hanny van Schijndel (vanaf 1 juni 2009), Eeuwe Zijlstra.

De gemeente Groningen verzocht de Kunstraad de subsidieverzoeken op het gebied van e-culture (waarvoor een apart budget is) af te handelen. Hiervoor is een aparte commissie met vier leden, waarin vooral specialistisch deskundigen zitting hebben, ingesteld.

De commissie e-culture bestond uit:

Ankie Boomstra, René Duursma, Sabine Himmelsbach, Sara Kolster.

Aangezien het totaal aan subsidieverzoeken voor het gemeentelijk budget Groningse Nieuwe meer bedroeg dan € 100.000 werd, zoals afgesproken, door de gemeente aan de Kunstraad gevraagd advies uit te brengen. Hiervoor werd een ad hoc commissie ingesteld.

Ter behandeling van een adviesverzoek ten behoeve van het provinciale budget Kunst en Economie werden enkele adviseurs uit de vaste pool aangezocht.

De commissie Groningse Nieuwe bestond uit:

Evert Bisschop Boele, Michiel Jansen, Henk Kraayenzank, Peter Propstra.

Er werd een nieuwe opdrachtencommissie ingesteld die, na het besluit om een opdracht in te zetten op het gebied Koningslaagte, werd vervangen door een jury om de ingezonden plannen te beoordelen.

Opdrachtencommissie Chromodomo: Gusta Lebbink, Petri Leijdekkers, Gert Wijlage.

Opdrachtencommissie Koningslaagte: Evert Bisschop Boele, Dorothea van der Meulen.

Jury Koningslaagte: Henk Kraayenzank, Maartje Peter, Jo Willems.

In alle gevallen was Cora Broekhuizen voorzitter.

1.5. De relatie met de overheden

De Kunstraad heeft twee verschillende overheden als opdrachtgever. Afstemming over taken en verwachtingen tussen de overheden onderling en tussen de Kunstraad en de overheden is essentieel. De opdrachten en verwachtingen liggen dicht bij elkaar. Een lastig punt zijn wel de vele plannings, verantwoordingen en evaluaties ten behoeve van één van beide of beide overheden. Op zich begrijpelijk gelet op de gescheiden verantwoordelijkheden, maar het legt wel een relatief groot beslag op de beschikbare tijd.

Het bestuur had in 2009 één maal bestuurlijk overleg met de wethouder en de gedeputeerde.

Vier maal was er een zogenoemd driehoeksoverleg tussen de ambtenaren van provincie en gemeente en de medewerkers van het bureau. Daarnaast was er sprake van een intensief mail- en telefoonverkeer en diverse directe overlegsituaties. Afstemming tussen ambtenaren en Kunstraad is erg belangrijk, vooral om te voorkomen dat subsidievragers en anderen die één van de betrokken instanties benaderen, niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. Dat vereist begrip voor elkaars procedures, werkwijzen en belangen. We hebben ervaren dat die organisatorische afstemming, met behoud van ieders inhoudelijke autonomie, steeds beter en in een goede verstandhouding verloopt.

Met de ambtenaren van de gemeente heeft enkele malen intensief overleg plaatsgevonden over de onderdelen in de Algemene Subsidie Verordening waarmee de Kunstraad te maken heeft. Er is een aantal onzorgvuldigheden uitgehaald en er zijn voorstellen gedaan voor enkele beleidsmatige aanpassingen. Op het moment dat de voorstellen gereed waren, werd door de gemeente besloten om de hele ASV te herzien, waardoor de aanpassingen in elk geval pas medio mei 2010 in de gemeenteraad behandeld zullen gaan worden.

In de raadscommissie van de gemeente is in juni 2009 een gemeentelijke evaluatie van de Kunstraad besproken. Zowel het stuk van het college als de reacties van de raadsleden waren positief. Diezelfde positieve reactie gold de bespreking van het beleidsplan 2009-2012 in de raadscommissie van oktober. In de statencommissie waren in november 2009 zowel vragen over de veelheid aan opgedragen taken als over de daadwerkelijke uitvoering daarvan. Men herhaalde de eerder uitgesproken vraag naar een provinciale evaluatie in 2010.

In de loop van 2009 zijn er ook ambtelijke contacten geweest met diverse gemeenten buiten de stad Groningen.

1.6. De relatie met de fondsen

De Kunstraad Groningen neemt deel aan het zogenoemde fondsenoverleg dat met uitzondering van de zomermaanden vierwekelijks plaatsvindt in het Fondsenhuis aan het Martinikerkhof. Aan dit overleg nemen deel de secretarissen van het VSB-fonds, het H.S. Kammingafonds, het J.B. Scholtenfonds, het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Kunstraad Groningen. Tijdens deze overleggen kunnen subsidieaanvragers spreektijd vragen om plannen toe te lichten. Verder worden -- met behoud van de zelfstandigheid van de afzonderlijke fondsen -- subsidieaanvragen en overige zaken besproken en waar mogelijk op elkaar afgestemd. De lijnen tussen de Kunstraad en de fondsen zijn kort, de contacten zijn goed.

1.7. De financiën

Het financieel jaarverslag maakt onderdeel uit van dit jaarverslag. De bureauorganisatie is binnen de begroting gebleven. Een deel van de uitgaven betreft de investeringen die noodzakelijk waren in het kader van de verzelfstandiging. Daarbij moet worden opgemerkt dat de begroting 2009 moest worden opgesteld vanuit een situatie waarin de Kunstraad nog geen zelfstandige organisatie was en dus niet op ervaring maar op aannames was gebaseerd.

Het financieel jaarverslag is verder typisch dat van een schakeljaar, waarbij de subsidiebetalingen nog grotendeels door de dienst OCSW van de gemeente werden afgehandeld. Vanaf 2010 zal sprake zijn van een geheel zelfstandige financiële afhandeling, ook van de subsidieverzoeken. Daartoe zijn in de loop van 2009 al veel voorbereidingen getroffen.

2. De inhoud

2.1. Het incidentenbudget en de budgetten amateurkunst van de gemeente en de provincie

Deze drie budgetten worden in één paragraaf behandeld omdat de wijze van behandeling heel direct samenhangt. In de eindverantwoording is te zien dat de Kunstraad zich heeft gehouden aan de opdrachten die de beide overheden hebben verstrekt voor de besteding van die budgetten. Maar voor de subsidievragers speelt het onderscheid tussen het gezamenlijke incidentenbudget en de beide amateurkunstbudgetten niet of nauwelijks een rol. Bij ontvangst op het kantoor van de Kunstraad wordt bezien binnen welk budget het subsidieverzoek het beste kan worden behandeld.

Bij de tellingen die hier volgen, gaan we uit van de subsidieaanvragers die een beroep hebben gedaan op het budget 2009. Aan het eind van het jaar is om budgettaire redenen een deel hiervan doorgeschoven naar het budget van 2010. Deze subsidieverzoeken worden in de bijlage met alle subsidiebesluiten afzonderlijk vermeld.

In overleg met de overheden is besloten het aantal subsidierondes terug te brengen van vijf naar vier. Daarmee blijft een evenwichtige spreiding van middelen over het jaar gegarandeerd en is het culturele veld voldoende bediend. Daarbij moet ook worden bedacht dat ongeveer een derde deel van de subsidieverzoeken via de verkorte procedure wordt behandeld.

Tevens is besloten om het maximum subsidiebedrag per aanvraag te handhaven op € 15.000, evenals de regel dat de Kunstraad niet meer bijdraagt dan een derde deel van de totale kosten van een activiteit.

2.1.1. Algemene opmerkingen

De beoordeling van de Kunstraad vindt plaats op basis van de volgende elementen:

- De artistiek-inhoudelijke kwaliteit. Dit is een zogenoemd drempelcriterium: elk verzoek moet van voldoende artistiek-inhoudelijke kwaliteit zijn.
- De mate waarin sprake is van een echte aanvulling op het bestaande aanbod in stad en provincie Groningen.
- De mate waarin de aanvraag getuigt van voldoende cultureel ondernemerschap.
- Het te verwachten deelnemers- en/of publieksbereik.

Deze criteria voldoen als het gaat om de beoordeling van de subsidieverzoeken op zichzelf. Maar de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd staan niet op zichzelf; ze vormen een onderdeel van een veel groter aanbod. Daarvoor wordt deels subsidie aangevraagd bij de Kunstraad, soms is er sprake van een structurele subsidie en weer andere delen van het aanbod komen zonder subsidie tot stand.

In dat licht is naar aanleiding van de behandeling van de subsidieverzoeken in 2008 en 2009 een aantal algemene constatering te doen:

- Het is opmerkelijk dat de sector muziek, en daarin vooral de klassieke muziek, het grootste beroep doet op de incidentele budgetten. Daarbij valt ook op dat het gaat om een veelheid aan initiatieven die van redelijk tot goed niveau zijn, maar die ook sterke gelijkenis met elkaar vertonen en een relatief bescheiden aantal bezoekers trekken. In 2010 zal nader worden bezien hoe we moeten aankijken tegen deze sector, waarbij ook de programmering van de concertzalen en de ongesubsidieerde sector zal worden betrokken.
- Groningen kent een aantal expositieruimtes op het gebied van de beeldende kunst. Ze krijgen van de gemeente een relatief bescheiden bedrag aan structurele subsidie. Daarmee kan de ruimte in stand worden gehouden maar niet inhoudelijk worden geprogrammeerd. Daarom wordt een continue stroom aan subsidieverzoeken bij de

Kunstraad ingediend, in veel gevallen als grootste subsidieverstrekker. Daarmee fungeert de Kunstraad in feite als "programmeur" van deze instellingen en is er sprake van een grote financiële en inhoudelijke afhankelijkheid. Ook over deze ontwikkeling zullen wij ons in 2010 nader buigen.

- Een aantal subsidievragers krijgt jaren achtereen voor eenzelfde soort activiteit subsidie. Veel fondsen hanteren de driejarengrens: eenzelfde initiatief krijgt niet langer dan drie jaar achtereen subsidie; dit om te voorkomen dat er een min of meer structurele subsidierelatie ontstaat, dat de besteding van het subsidiebudget dichtslibt en dat daardoor nieuwe initiatieven geen of minder kans krijgen. Ook deze ontwikkeling vraagt om een nadere beschouwing.

Mede gelet op het toenemend aantal aanvragen en het gelijkblijvende budget is het centrale dilemma: de ondersteuning van de continuïteit van reeds bekende initiatieven versus de kansen die geboden moeten worden aan nieuwe initiatieven. Zeker omdat het ernaar uitziet dat in 2010 ook ten aanzien van positief beoordeelde subsidieverzoeken geprioriteerd zal moeten gaan worden, zal zowel intern als met de beide overheden nader gesproken worden over zowel de inhoudelijke als de meer formele aspecten van de keuzes bij het stellen van prioriteiten.

2.1.2. Het budget

Na de behandeling van de subsidieverzoeken in de derde ronde (1 mei 2009) bleken de budgetten (incidentenbudget en amateurkunstbudget) geheel besteed. Een deel van de positief geadviseerde bedragen is -- omdat de desbetreffende activiteiten in 2010 zouden plaatsvinden -- ten laste gebracht van dat jaar en niet van 2009. Verder is besloten om de laatste ronde (1 augustus 2009) te laten vervallen en de daarna volgende inzenddatum van 1 oktober naar 1 november te verschuiven en van toepassing te laten zijn op het jaar 2010. Deze wijziging is naar buiten gecommuniceerd via een rondschrijven en de media.

In overleg met de gemeente en de provincie is besloten om in 2010 een subsidieplafond per ronde vast te stellen.

Er is duidelijk een groeiende behoefte aan overheidssubsidie voor kunstprojecten. Daarnaast zien we dat door de economische recessie de mogelijkheden voor sponsoring afnemen. Zowel de gemeente Groningen als de provincie Groningen hebben aangekondigd dat er fors bezuinigd moet gaan worden, waarbij de provincie ook heeft laten weten dat de cultuur daarbij zeker niet ongemoeid zal worden gelaten. Deze ontwikkeling baart de Kunstraad grote zorgen.

2.1.3. De getallen

Het aantal ingediende subsidieverzoeken blijft stijgen, van 121 in 2007 via 162 in 2008 naar 182 in 2009. En dat ondanks het feit dat we ons genoodzaakt zagen om de laatste subsidieronde van 2009 te schrappen omdat het budget geheel was besteed. Men weet de weg naar de Kunstraad steeds beter te vinden en er is sprake van een groeiend aantal initiatieven. Daar zijn elk jaar ook vele nieuwe subsidievragers bij. In 2007 waren dat er 38% van het totaal, in 2008 49 % en in 2009 40%. Hoewel procentueel sprake is van een lichte daling van het aantal "nieuwen" blijft het een respectabel percentage.

Het percentage gehonoreerde aanvragen steeg naar 67% (2007: 56%; 2008: 54%). Dat duidt op een hoge kwaliteit van de ingediende aanvragen.

In de tabel hieronder treft u de verdeling aan tussen de (semi)professionele en de amateurkunstaanvragen. De manier van registeren is iets veranderd waardoor de vergelijking soms wat lastig is:

(in percentages)	2007	2008	2009
(semi)professioneel	65	57	
professioneel			55
semiprofessioneel			7
amateurs	33	30	29
combinatie		10	9
overig	2	3	0

Hieruit blijkt dat de verdeling tussen de professionele en de amateurkunstaanvragen stabiel is. Deze indeling is ook relevant in verband met de door de beide overheden specifiek voor de amateurkunst beschikbaar gestelde budgetten. Deze worden in de bijlage daarom apart verantwoord. Daarmee wordt bovendien voldaan aan een verzoek van het landelijke Fonds voor Cultuurparticipatie waarvandaan een deel van het budget afkomstig is.

Verreweg de meeste subsidieverzoeken van amateurkunstenaars gaan om minder dan € 2.500 en komen daarmee in aanmerking voor een verkorte behandeling, dat wil zeggen dat de aanvrager binnen twee tot zes weken antwoord ontvangt. Er was in 2009 sprake van een flinke daling van het percentage verkort afgehandelde subsidieverzoeken: van 47% naar 32%. Deze daling wordt grotendeels veroorzaakt doordat de verkorte behandeling zoveel mogelijk wordt beperkt tot het amateurbudget. Boven de € 2.500 volgen de subsidieverzoeken de normale behandelprocedure via kerncommissie.

In dit jaarverslag hebben we verder voor het eerst het volgende onderscheid gemaakt:

- Verzoeken die betrekking hebben op de *productie* van kunst (het zelf tot stand brengen van een kunstwerk in de vorm van een voorstelling, een film, een werk van beeldende kunst, een performance). In 2009 betrof dat 51% van de aanvragen.
- Verzoeken die betrekking hebben op de *programming* van kunst (het organiseren van een concert, een expositie, een voorstelling). In 2009 was dat 33% van de aanvragen.
- Verzoeken die betrekking hebben op een *festival*. Een festival is een thematisch en meestal ook in tijd samenhangende presentatie van voorstellingen en presentaties vanuit één of meer kunstdisciplines. In 2009 was dat 16% van de aanvragen.

Voor de Kunstraad is deze indeling interessant omdat het een beeld geeft in welke mate er door ons wordt bijgedragen aan het maken en aan het tonen van kunst.

In onderstaande tabel treft u de verdeling aan van de aantallen subsidieverzoeken over de diverse kunstdisciplines en tevens het aantal toekenningen en afwijzingen. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met de cijfers uit 2008.

(in aantallen)	toegekend	toegekend	afgewezen	afgewezen	totaal	totaal
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
lichte muziek	10	17	17	3	27	20
klassieke muziek	25	41	16	5	41	46
theater	13	14	5	7	18	21
dans	3	5	2	3	5	8
film	9	7	6	5	15	12
letteren	4	8	11	5	15	13
beeldende kunst	20	25	17	14	37	39
multi/overig	5	8	8	9	13	17

Uit dit overzicht blijkt dat in de verdeling van de subsidieverzoeken over de verschillende kunstdisciplines vrijwel geen verschuivingen zijn te zien.

Wel is verschuiving te zien in het aantal toekenningen per discipline. Al eerder maakten we melding van een stijging van het aantal toekenningen van 54% naar 67%. Deze verhoging wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het percentage toekenningen op het gebied van de muziek. Klassieke muziek en lichte muziek tezamen vertonen een stijging van 59% naar 79% positief beoordeelde aanvragen. Bij beeldende kunst steeg dat percentage van 54% naar 59% terwijl dat percentage bij theater juist daalde van 72% naar 57%. Een sluitende verklaring, anders dan dat er nu eenmaal sprake is van wisselende kwaliteit, is er op dit moment niet. We zullen wel gaan letten op eventuele langjarige tendensen.

Als we niet kijken naar het aantal subsidieverzoeken maar naar het toegekende subsidiebedrag, dan volgt dat in grote lijnen bovenstaande verdeling, zij het dan dat er vooral meer geld naar de muzieksector blijkt te gaan (bij 37% van de aanvragen gaat het om 52% van het budget) terwijl bij de beeldende kunst 16% van het budget gaat naar 23% van de aanvragen.

Een overzicht van de verstrekte subsidies treft u aan de bijlage.

2.2. Het orgelbudget (€ 20.000)

De Kunstraad heeft tot taak om het gemeentelijk orgelbudget op basis van jaarplannen te verdelen onder een vijftal stedelijke orgelcommissies. Een kwart van dit budget moet worden besteed aan samenwerking en promotie. De Kunstraad heeft in 2009 het initiatief genomen om een orgelwebsite voor de stad-Groningse orgels te laten maken. Deze zal in het voorjaar van 2010 worden gelanceerd.

Een overzicht van de verstrekte subsidies treft u aan in de bijlage.

2.3. Het budget e-culture (€ 60.000)

Bij de behandeling van de gemeentelijke cultuurnota in november 2008 is een motie aangenomen waarin werd gevraagd om een apart gemeentelijk budget voor projecten op het gebied van e-culture in het leven te roepen. De gemeente besloot om dat budget ten bedrage van € 60.000 bij de Kunstraad onder te brengen. De Kunstraad heeft een aparte commissie ingesteld om de subsidieverzoeken te behandelen met leden uit Groningen, Amsterdam en Oldenburg. Het budget is bestemd voor kunstinstellingen (dus niet voor individuele kunstenaars). In overleg met de gemeente wordt gezocht naar openstelling van het budget voor individuele aanvragers.

In de eerste subsidieronde (met als inzenddatum 1 augustus voor projecten in 2009) werden twee subsidieverzoeken ontvangen, waarvan er één -- van de Stichting Pavlov -- werd gehonoreerd. Voor het budget 2010 (inzenddatum 1 oktober 2009) werden vier aanvragen ingediend, waarvan er twee werden gehonoreerd, te weten van Sign en van NP3. Het restant van het budget voor 2010 zal later in dat jaar worden toegekend.

De commissie moest constateren dat het moeilijk is criteria te benoemen voor een zo specifieke kunstrichting als die van de e-culture. Want niet elk project waarbij moderne communicatiemiddelen een belangrijke rol spelen, is daarmee ook meteen een e-culture-project. De digitale communicatie moet een wezenlijke inhoudelijke bijdrage leveren.

De Kunstraad vindt het van belang dat de kennis en de discussie over e-culture in Groningen worden verbreed en is daarom van plan in maart 2010 een informatieve bijeenkomst over dit onderwerp te houden.

Een overzicht van de verstrekte subsidies treft u aan in de bijlage.

2.4. Het budget Groningse Nieuwe (€ 100.000)

Het gemeentelijk budget Groningse Nieuwe is bedoeld voor projecten van kunstinstellingen waarbij recent afgestudeerde kunstenaars gecoacht worden om een voorstelling of kunstwerk tot stand te brengen. Tot 2009 berustte het budget bij de Kunstraad. Omdat door de vele strenge gemeentelijke criteria het budget enkele malen niet volledig kon worden besteed, besloot de gemeente het terug te nemen. Daarbij werd ook bepaald dat bij

overvraging van het budget van € 100.000 aan de Kunstraad een inhoudelijk advies zou worden gevraagd.

Bij de subsidieronde van 1 mei 2009 bleek dat het geval en de Kunstraad werd om advies gevraagd. Daartoe is een ad hoc commissie ingesteld, bestaande uit een aantal vaste adviseurs van de Kunstraad. In algemene zin deed de commissie de volgende constatering:

- In geen enkele van de zes aanvragen werd aan alle criteria voldaan.
- In veel gevallen was er onvoldoende informatie over de jonge kunstenaars en/of de coaches.
- Door het ontbreken van een format waren er aanzienlijke verschillen in de aangeleverde informatie.
- Het gaat in feite om aanvullende budgetten voor instellingen; niet altijd was het duidelijk of het hier een reguliere of een extra taak betrof.

De commissie heeft gekozen voor een ruime interpretatie van de criteria maar is ook beducht voor de precedentwerking. Criteria moeten door gemeente en Kunstraad serieus worden genomen omdat anders een vorm van ongelijkheid gaat bestaan.

Het ging om zeer diverse voorstellen, ten aanzien van zowel het te verwachten eindproduct als de duidelijkheid over het coachingstraject.

Inhoudelijk was de commissie het meest enthousiast over de projectvoorstellen van het Productiehuis Popcultuur (*Scenery* door collectief Owsum) en het Tschumipaviljoen (*Atelier Waanzin*). NP3 bood met het plan *Young Grunn Artist* vooral een structuur en de plannen van de kunstenaars in Station Noord waren nog onuitgewerkt maar kregen wel het vertrouwen. Het CBK-plan voor een masterclass *Kunst Op Maat* werd eveneens positief beoordeeld. Het *Garageproject* van het NNT werd op formele gronden afgewezen.

In de gemeenteraadscommissie zijn in februari 2009 naar aanleiding van het beleidsplan van de Kunstraad door vrijwel alle fracties opmerkingen gemaakt met de strekking dat de afhandeling van dit budget weer bij de Kunstraad zou moeten liggen. Bestuur en wethouder zullen hier begin 2010 verder over spreken.

Een overzicht van de geadviseerde subsidies treft u aan in de bijlage.

2.5. Het budget Kunst en Economie (€ 30.000)

De provincie kent naast de budgetten die de Kunstraad afhandelt nog enkele andere budgetten op het gebied van kunst en cultuur. Eén daarvan is het budget Kunst en Economie ten bedrage van € 30.000.

Het gaat daarbij om projecten met een artistieke component waarbij kunstenaars, kunstinstellingen en het bedrijfsleven zijn betrokken en die moeten leiden tot nieuwe samenwerkingsvormen en activiteiten. Aangezien de provincie constateerde dat de voor dit budget ontvangen subsidieverzoeken een inhoudelijke toets nodig hadden, werd de Kunstraad in november 2009 om een spoedadvies gevraagd. Daartoe zijn twee keer twee adviseurs ingezet. Dit heeft geleid tot een positieve beoordeling van de plannen van New Music Labs en de Stichting Creatieve Industrie Groningen.

Mede op basis van de hiermee opgedane ervaringen is besloten de afhandeling van dit budget aan de Kunstraad over te dragen.

Een overzicht van de geadviseerde subsidies treft u aan in de bijlage.

2.6. Het opdrachtenbudget

Het budget voor opdrachten kende nogal wat verschillende invalshoeken. We geven hier een beschrijving van de diverse zaken die in 2009 tot uitvoering kwamen of waarover in dat jaar werd besloten.

Opdracht 1: Peerd

In 2007 was aan de Stichting Peerd de opdracht verstrekt om een aantal locatietheatervoorstellingen te organiseren. Dat gebeurde vanuit het toenmalige provinciale budget Versterking Productiefunctie. In 2008 leidde dit tot het project *Peerd & Woagen*.

In 2009 kwam de voorstelling *De Leste Man van Torum* tot stand, die werd gerealiseerd op een boot die vanuit Bad Nieuweschans een tocht over de Dollard maakte. Tijdens deze "Butterfahrt" werd het verhaal verteld en gespeeld over de dorpen die bij een stormvloed, vijfhonderd jaar geleden, verloren gingen.

Deze voorstelling, met de speciale belevenis van het Wad, werd een groot succes. Zowel de geplande als de extra voorstellingen waren vrijwel allemaal uitverkocht.

Deze opdracht heeft een stimulans gegeven aan actueel, regionaal locatietheater en daarmee voldaan aan de verwachtingen.

Na de *De Leste Man van Torum* zet de Stichting Peerd zich aan de voorbereiding van het project *Groot Hunzeland*. Dit valt niet meer onder het opdrachtenbeleid.

Opdracht 2: haalbaarheidsonderzoek operalocatieproject

Medio 2007 werd bekend dat Ola Mafaalani de nieuwe artistiek leider van het Noord Nederlands Toneel zou worden. De Kunstraad besloot met Ola in gesprek te gaan om te bezien of zij geïnteresseerd zou zijn in het regisseren en organiseren van een opera op locatie in de provincie Groningen. De Kunstraad had als bijkomende doelstelling om na te gaan of de artistieke kracht van een aantal culturele instellingen door samenwerking versterkt zou kunnen worden. Aan de zakelijk leider van het NNT, Hans Kraaijeveld, werd de opdracht verstrekt dat onderzoek uit te voeren. Door hem werd met alle mogelijke betrokkenen gesproken en dat leidde tot een degelijk rapport dat in februari 2009 werd uitgebracht. Daarin worden de volgende conclusies getrokken:

- Er is een aantal geschikte locaties om een operaproject te realiseren.
- In Groningen is voldoende potentieel om een artistiek hoogwaardige en onderscheidende productie tot stand te laten komen.
- Ten aanzien van de mogelijke samenwerking doet zich een aantal belemmeringen voor. Hoewel samenwerking met amateurs een meerwaarde kan hebben, wordt die door enkele professionele organisaties afgewezen. Sommigen zien wel mogelijkheden voor een vorm van diagonale samenwerking in een community-arts-achtig project. Als er geconcentreerd wordt op professionele partners dan is er bereidheid bij het Noord Nederlands Toneel, het Noord Nederlands Orkest en Academie Minerva/Frank Mohr.
- Om te komen tot een structureel karakter moet er een ontwikkelingslijn zijn waarbij publiek en financiering centraal staan.
- Uiteindelijk blijkt bij de partners en de overheden een beperkt draagvlak waar het de artistieke noodzaak van een dergelijk operaproject betreft.
- Het verwerven van de benodigde financiën stuit naar verwachting op grote problemen.

De slotconclusie is dat de geformuleerde ambitie op dit moment niet haalbaar is. Er zijn zeker mogelijkheden maar het ontbreekt aan de financiële en organisatorische randvoorwaarden en aan een duidelijke trekker om het project van de grond te krijgen. De opdracht -- het haalbaarheidsonderzoek -- is uitstekend verricht maar de conclusie leidt er helaas toe dat besloten is om op dit gebied vooralsnog geen inzet te plegen. We beraden ons op een mogelijk vervolg.

Opdracht 3: Kleur en licht: Chromodomo

Bij de volgende opdracht was samenwerking en het brengen van een inspirerende manifestatie op het gebied van de beeldende kunst de leidraad. Na diepgaande discussies in de opdrachtencommissie en het laten uitwerken van conceptvoorstellen door een aantal Groningse kunstinstellingen, is er in november 2008 uiteindelijk voor gekozen om de opdracht voor het project *Kleur, licht en de specifieke ruimte* te verlenen aan Kunstruimte 09, Wall House#2 en de kunsthistoricus Margo Slomp.

De organisatoren hebben het project *Chromodomo* genoemd. De manifestatie had plaats van 20 september tot 1 november 2009 en bestond uit tentoonstellingen, presentaties, discussies en gesprekken en verder een wandelroute, een kleurplaat en een kleurenbuffet. Door Margo Slomp werd de *Chromodomo Trialoog* georganiseerd, waarbij reflectie centraal stond. De activiteiten vonden plaats op verschillende locaties waaronder die van de deelnemende instellingen als ook het hoofdstation, Academie Minerva en het Groninger Museum. De organisatoren hebben in deze benadering internationaal befaamde kunstenaars naar Groningen gehaald. Het project heeft de samenwerking tussen kunstinstellingen gestimuleerd en een unieke manifestatie op het gebied van licht, kleur en ruimte opgeleverd. Een volledige evaluatie door de instellingen is pas begin 2010 gereed.

Opdracht 4: de Koningslaagte

In 2009 is opnieuw gekozen voor een andere invulling van de opdracht. Uitgangspunten waren deze keer:

- Er komt een openbare oproep voor kunstenaars uit alle kunstdisciplines.
- We richten ons op jonge kunstenaars.
- Het gaat om een concept voor een daadwerkelijk te realiseren kunstwerk met een maatschappelijk thema.

Het thema werd omschreven als *De slag om de Koningslaagte*. De Koningslaagte is een oud landschap van kleiweide en meanders tussen Groningen en Winsum. Vroeger stroomde hier de Hunze. Iets ten westen van dit gebied loopt de provinciale weg die de stad Groningen verbindt met de rest van de provincie. Er zijn plannen om die weg om te leiden, deels door de Koningslaagte, ter ontlasting van de bewoners van de dorpen waar hij nu doorheen loopt en om de doorstroming te bevorderen. Het gebied roept beelden op over natuur en cultuur, weg en doel, stad en platteland, drukte en rust, stilstand en beweging, mensen en kikkers. Deze tegenstellingen werden *De slag om de Koningslaagte* genoemd.

Op de oproep werd door elf kunstenaars en/of kunstenaarscollectieven gereageerd. Door een speciale jury werd één van de plannen uitverkoren om te worden gerealiseerd. Het gaat om het plan van de jonge Belgische kunstenaar Pieter Van den Bosch die een tunnel van door sensoren bij het passeren te genereren licht wil realiseren.

Het plan voldoet aan de voorwaarden. De uitvoering zal plaatsvinden in september 2010.

2.7. Bezwaar en beroep

De besluiten van de Kunstraad in het kader van subsidieverzoeken en opdrachten zijn vatbaar voor bezwaar op grond van de regels van de Algemene Subsidie verordening van de gemeente Groningen. In 2009 is besloten dat de directeur van de Kunstraad gemandateerd is om namens het college van burgemeester en wethouders in de bezwaarschriftencommissie het verweer te voeren.

In 2009 werd uitspraak gedaan in twee bezwaarprocedures uit 2008. In één geval moest van de vier tegelijkertijd door de bezwaarde ingediende subsidieverzoeken er één in heroverweging worden genomen. Het werd vervolgens op inhoudelijke gronden alsnog afgewezen. Het andere bezwaarschrift werd ongegrond verklaard. Tevens werd door de kantonrechter uitspraak gedaan in één beroepszaak, die een beslissing uit 2007 betrof. Hier werd de gemeente (i.c. de Kunstraad) in het gelijk gesteld.

In 2009 werden twee bezwaarschriften ingediend, waarvan er één werd ingetrokken en waarbij in een ander geval de bezwaarde niet-ontvankelijk werd verklaard.

In het voorafgaande jaar 2008 was er sprake van vijf bezwaarschriften, waarvan er drie door de bezwaarschriftencommissie werden behandeld en waarbij in geen van de gevallen de bezwaarde in het gelijk werd gesteld.

Er is dus sprake van een afnemend aantal bezwaarschriften waarbij bovendien in geen van de gevallen tot een andere beslissing is gekomen.

2.8. Overige taken

2.8.1. Advisering in het kader van de cultuurnota's

In 2008 werd aan de gemeente Groningen een advies en een visitatierapport uitgebracht voor de cultuurnota 200 -2013. Aan de provincie werd in het kader van de cultuurnota desgevraagd alleen een beleidsadvies op hoofdlijnen uitgebracht.

In de gemeentelijke cultuurnota wordt al aangegeven dat de Kunstraad ook voor de volgende cultuurnota gevraagd zal worden adviezen uit te brengen en visitaties te verrichten. Over de invulling van die opdracht zal nog nader worden gesproken.

In 2009 is met de provincie zowel bestuurlijk als ambtelijk enkele malen gesproken over de rol van de Kunstraad bij de volgende cultuurnota. Er konden nog geen sluitende afspraken worden gemaakt omdat de provincie eerst voor zichzelf helderheid wil hebben over de provinciebrede bezuinigingen, die om diverse redenen noodzakelijk zijn. Het valt te verwachten dat de provinciale voorjaarsnota 2010 op dit punt meer duidelijkheid zal scheppen.

De Kunstraad streeft naar een procedurele afstemming, niet alleen met de beide overheden, maar ook -- met behoud van de inhoudelijke autonomie -- met de Raad voor Cultuur en het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten.

2.8.2. Debatfunctie

Het stimuleren van het inhoudelijk debat behoort tot de taakstelling van de Kunstraad. De Kunstraad kiest er daarbij voor om de thematiek van dat debat waar mogelijk te laten aansluiten bij adviesvragen die er liggen. Er zijn contacten gelegd met de debatorganisatie DwarsDiep. Het is de bedoeling om jaarlijks gezamenlijk één of twee debatsbyeenkomsten te organiseren. Daarbij kan over en weer van elkaars expertise gebruik worden gemaakt. De eerst geplande bijeenkomst is in januari 2010 over het thema Internationalisering onder de titel *Groningen, een wereldstad?* Het thema is ingegeven door een adviesvraag van de provincie Groningen.

Mede aan de hand van de ervaringen met dit debat zal worden bekeken of en hoe en met welke inhoud een vervolg zal worden gegeven aan de debatfunctie en aan de samenwerking met DwarsDiep.

2.8.3. Stimuleren van het cultureel ondernemerschap

Het stimuleren van het cultureel ondernemerschap is zowel een uitdagende als een lastig in te vullen opdracht. De Kunstraad heeft ervoor gekozen om zich in eerste instantie te richten op de kleine en middelgrote (semi)professionele instellingen. Deze instellingen behoren op subsidiegebied ook tot de directe "klantenkring".

Bij de behandeling van de subsidieverzoeken en bij het bezien van de projectverslagen is een aantal zaken opgevallen:

- Veel instellingen zijn of maken zich in hoge mate afhankelijk van overheidssubsidie; andere bronnen zoals fondsen, sponsors, particulieren worden onvoldoende of met onvoldoende elan en creativiteit aangeboord.
- Veel (kleine) instellingen besteden vaak weinig aandacht aan hun public relations, aan publiekswerving buiten de eigen kring en aan een heldere communicatie over hun activiteiten.
- Veel instellingen hebben een bestuur dat (in taak- en samenstelling) niet of niet geheel voldoet aan de zogenoemde *Code Cultural Governance*. Dat maakt de onderlinge verantwoordelijkheden vaak ondoorzichtig.
- Er wordt onderling niet altijd voldoende samengewerkt. Dat leidt tot "meer van hetzelfde" of tot onhandige inhoudelijke of logistieke planningen.

De Kunstraad organiseerde op 3 oktober 2009 een studie- en informatiebijeenkomst onder de noemer *GELD!!* Er werden vier inleidingen gehouden over respectievelijk sponsoring, mecenaat, fondsenwerving en marketing. Er waren 85 aanwezigen vanuit 45 instellingen,

waarmee de zaal bij de Groninger Archieven ruim gevuld was. Het initiatief werd door de aanwezigen zeer op prijs gesteld. Via invulformulieren werd de belangstelling voor een vervolg gepeild. De onderwerpen, marketing, bestuur en (andermaal) geld scoorden het hoogst. De Kunstraad zal in 2010 een vervolg geven aan deze bijeenkomst door voor dezelfde doelgroep een drietal studiemiddagen te organiseren.

2.8.4. Het uitbrengen van gevraagde en ongevraagde adviezen

Advies amateurkunst aan de gemeente Groningen

In de marge van het grote advies over de cultuurnota 2009-2012 van de gemeente Groningen heeft Kunstraad voorbereidingen getroffen voor een apart advies over de amateurkunst. Dat advies concentreerde zich op een aantal knelpunten die waren gesignaleerd bij de uitvoering van de gemeentelijke subsidieregelingen op het gebied van de amateurkunst. Deze werden al in het kader van de cultuurnota zelf deels opgelost, waarmee de directe urgentie kwam te vervallen. Wel constateerde de Kunstraad dat het nuttig zou zijn om diverse aspecten van de amateurkunst nader tegen het licht te houden en er aan de gemeente een advies over uit te brengen. In verband met andere prioriteiten en de beschikbare capaciteit op het bureau van de Kunstraad werd in overleg met de wethouder besloten het uitbrengen van het advies uit te stellen tot medio 2010.

Diverse adviesvragen van de provincie Groningen

Naar aanleiding van het beleidsadvies dat de Kunstraad uitbracht in het kader van de provinciale cultuurnota 2009-2012 werd door de provincie een aantal beleidsvragen bij de Kunstraad neergelegd. Het betrof brede en ruim geformuleerde vragen. In overleg met de provincie is besloten om de beantwoording van deze vragen gefaseerd aan te pakken. Daarbij is begonnen met een aantal vragen op het gebied van de *internationalisering* en specifiek over de mogelijke concentratie van de aandacht voor buitenlandse contacten op de zogenoemde Noordelijke Ontwikkelings As. Door de Kunstraad is met een aantal betrokken informatief gesproken en er is een kleine enquête gehouden onder de grotere kunstinstellingen. Begin 2010 zal samen met debatcentrum DwarsDiep een openbare discussiebijeenkomst over dit onderwerp worden gehouden. Het ligt in de planning om het advies medio 2010 uit te brengen.

Het hierna aan te pakken thema is *talentontwikkeling*. Dat onderwerp zal breed worden benaderd, dat wil zeggen dat bij de beschouwing van dit thema ook de kunsteducatie zal worden betrokken. In de voorlopige planning wordt uitgegaan van een eind 2010 uit te brengen advies.

Daarna zal het thema *programming voor en door jongeren* worden opgenomen.

Het aspect *cultureel ondernemerschap* is inmiddels op actieve wijze ter hand genomen, zoals elders in dit jaarverslag staat beschreven.

Overigens zullen de hier genoemde door de provincie gevraagde adviezen steeds tegelijk aan de gemeente ter kennis worden gebracht.